

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z wniosku R. T.

przy uczestnictwie M. B.

o stwierdzenie nabycia nieruchomości przez zasiedzenie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2008 r.,

zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w P. z dnia 3 grudnia 2007 r., sygn. akt IV Ca (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 3 grudnia 2007 r. Sąd Okręgowy w P. odrzucił skargę kasacyjną R. T. od postanowienia tego Sądu z dnia 9 sierpnia 2007 r., którym zmieniono orzeczenie Sądu pierwszej instancji w przedmiocie wniosku o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie i wniosek ten oddalono. Sąd Okręgowy uznał, że skarga kasacyjna, jakkolwiek oparta jest na pierwszej podstawie określonej w art. 398³ § 1 k.p.c. (zawiera zarzut naruszenia art. 172 k.c. przez jego niezastosowanie), to jednak w istocie kwestionuje dokonane ustalenia faktyczne, co w świetle § 3 tego przepisu jest niedopuszczalne. Skarga zawiera także zarzut naruszenia art. 5 k.c., jednak skarżąca nie wskazała, na czym polega naruszenie tego przepisu, a samo stwierdzenie, że Sąd nie uwzględnił zasad współżycia społecznego nie spełnia przesłanki określonej w art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.

Postanowienie powyższe zaskarżyła wnioskodawczyni zażaleniem, wnosząc o jego uchylenie. W ocenie skarżącej, skarga kasacyjna została sformułowana poprawnie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wbrew ocenie Sądu Okręgowego, podstawa skargi została sformułowana prawidłowo, w sposób odpowiadający wymogom określonym w art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżąca powołała się na podstawę naruszenia prawa materialnego, to jest art. 172 i 5 k.c. poprzez ich niezastosowanie w ustalonym stanie faktycznym i nie oznacza to, że skarga oparta jest w istocie na kwestionowaniu dokonanych ustaleń. Ocena zaś, czy naruszone zostały zasady współżycia społecznego, nie należy do sądu drugiej instancji dokonującego formalnej kontroli skargi kasacyjnej.

Powyższe nie oznacza jednak, że skarga kasacyjna wniesiona w sprawie spełnia inne wymogi kwalifikujące do nadania jej dalszego biegu, przeciwnie, zawiera istotne wady, niedostrzeżone przez Sąd Okręgowy.

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się, jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z przesłankami rozważanymi przez ten Sąd podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania. W tym zakresie zachowuje aktualność bogate dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego publikowane w zbiorze urzędowym i powoływane w komentarzach do k.p.c. na tle art. 393³ § 1 pkt 3 w zw. z art. 393 § 1 pkt 1 i 2 oraz § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), zgodnie z którym samo przedstawienie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia nie wyczerpuje wymogu wskazania i umotywowania przyczyn mających przekonywać do przyjęcia skargi do rozpoznania.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z przesłanek określonych w powołanym przepisie. Sąd Najwyższy, badając w tej fazie postępowania skargę kasacyjną, nie jest uprawniony do określania, która z przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania może być brana pod uwagę. Przesłankę tę musi określić sama strona skarżąca w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie tego wniosku polega na wyjaśnieniu, a więc na wykazaniu, dlaczego, w ocenie strony skarżącej, zachodzi któraś z przesłanek określonych w art.

398⁹ § 1 k.p.c. Treść tego uzasadnienia nie może być jednak dowolna i należy ją oprzeć na argumentacji jurydycznej. Jest tak z tej przyczyny, że Sąd Najwyższy, rozpoznając ten nadzwyczajny środek zaskarżenia, działa w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Taka rola Sądu Najwyższego istniała już w systemie kasacyjnym, a tym bardziej obecnie, gdy kontrolą objęte są orzeczenia prawomocne.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że doszło do naruszenia prawa materialnego, to jest art. 172 § 2 k.p.c. Przedstawiono również krótki wywód wyjaśniający dlaczego, w ocenie skarżącej, w okolicznościach faktycznych sprawy należało zastosować przytoczony przepis. Nie można jednak uznać, że przedstawione uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiada wymogowi z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c.

Jak wyżej wskazano, uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno zawierać wykazanie, przy pomocy jurydycznej argumentacji, że w sprawie rzeczywiście występują przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Żadnej, nawet skrótowo zarysowanej, argumentacji prawnej skarga nie zawiera (zresztą nawet w uzasadnieniu podstaw kasacyjnych nie można się jej doszukać). Taka konstrukcja skargi kasacyjnej nie odpowiada wymogowi określonemu w art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., co oznacza, że wniesiony środek prawny nie jest w istocie skargą kasacyjną.

Trzeba wyraźnie podkreślić, że rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w uzasadnieniu podstaw skargi jurydycznej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Przedstawienie takiej argumentacji w uzasadnieniu podstaw skargi służy bowiem jedynie wykazaniu zarzucanego naruszenia prawa materialnego lub procesowego, a nie uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo zaś sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia jurydycznej argumentacji służącej wykazaniu, że to zagadnienie rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie zastępuje uzasadnienia takiego wniosku.

Jeżeli zaś chodzi o samo sformułowanie zagadnienia prawnego podnieść należy, że w dotychczasowej judykaturze Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, iż nakłada to na

skarżącego obowiązek wywiedzenia i uzasadnienia występującego w sprawie problemu prawnego w sposób zbliżony do tego, jaki przyjęty jest przy przedstawieniu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (por. postanowienie SN z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepubl.). Sformułowane zagadnienia winny zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (postanowienie SN z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147). Nie każde orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym.

Wyraźnie zatem widać, że zagadnienia prawnego skarżąca w istocie w skardze kasacyjnej nie przedstawiła. Nie ma również podstaw by uznać, że skarżąca w istocie powołała się na którąkolwiek z pozostałych przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Pomimo zatem błędnego uzasadnienia zaskarżone postanowienie w istocie odpowiada prawu, wobec czego Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.